

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Obdo/48/2020
Identifikačné číslo spisu: 7118201905
Dátum vydania rozhodnutia: 20.01.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Andrea Moravčíková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:7118201905.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu RS-2, s. r. o. so sídlom Priemyselná 10, 821 09 Bratislava, IČO: 45 557 039, zast. POLÁČEK & PARTNERS s. r. o., so sídlom Hurbanovo nám. 1, 811 06 Bratislava, IČO: 50 568 124, proti žalovanému Východoslovenská distribučná, a. s., so sídlom Mlynská 31, 042 91 Košice, IČO: 36 599 361, právne zastúpený KVAŠŇOVSKÝ & PARTNERS | ADVOKÁTI, s. r. o., so sídlom Dunajská 32, Bratislava, IČO: 51 003 848, v konaní o zaplatenie 19.027,32 eur s prísl., vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 31Cb/8/2018, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 4Cob/61/2019-630 zo dňa 25. septembra 2019, takto

rozhodol:

I. P r e r u š u j e dovolacie konanie do rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky o sťažnosti vedenej pod č. k. Rvp 352/2020.

II. Odkladá vykonateľnosť rozsudku Okresného súdu Košice I zo dňa 13. decembra 2018, č. k. 31Cb/8/2018-374, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach zo dňa 25. septembra 2019, č. k. 4Cob/61/2019-630, až do právoplatnosti rozhodnutia o dovolaní žalovaného.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice I (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 31Cb/8/2018-374 zo dňa 13.12.2018 žalobe vyhovel a v prvom výroku rozhodol, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 19.027,32 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9% ročne zo sumy 9.513,66 eur od 8.10.2016 do zaplatenia a 9% ročne zo sumy 9.513,66 eur od 23.1.2018 do zaplatenia. Druhým výrokom rozhodol, že žalovaný je povinný nahradiť žalobcovi trovy konania v rozsahu 100%.

2. Žalobca sa domáhal, aby súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi istinu vo výške 19.027,32 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9% ročne zo sumy 9.513,66 eur od 8.10.2016 do zaplatenia, 9% ročne zo sumy 9.513,66 eur od 23.1.2018 do zaplatenia. Žalobca zároveň požadoval náhradu trov konania. Podľa dôvodov žaloby žalovaný je prevádzkovateľom distribučnej sústavy, do ktorej je pripojený žalobca. Dňa 11.7.2013 Úrad pre

reguláciu sieťových odvetví (ďalej aj „ÚRSO“) vydal Vyhlášku č. 221/2013 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia v elektroenergetike (ďalej aj „Vyhláška“).

Vyhláška pre výrobcov elektriny zaviedla novú platbu za prístup do distribučnej sústavy (tzv. G-komponent), ktorá sa uplatňuje od 1.1.2014 (ďalej len „platba za prístup“).

V zmysle Vyhlášky mal každý výrobca elektriny pripojený do distribučnej sústavy žalovaného (t.j. prevádzkovateľa regionálnej distribučnej sústavy) povinnosť uhrádzať platbu za prístup a to aj vtedy, keď žiaden prístup do distribučnej sústavy nevyužíval, resp. aj vtedy, ak neuzatvoril žiadnu zmluvu o prístupe do distribučnej sústavy a distribúcii elektriny (ďalej len „zmluva o prístupe“). Žalobca so žalovaným nikdy neuzavrel zmluvu o prístupe a celý čas mu bola platba za prístup fakturovaná len na základe ustanovenia Vyhlášky, a to bez akéhokoľvek zmluvného základu. Platbu za prístup uhradil žalobca na základe ustanovenia Vyhlášky, ktoré bolo následne Ústavným súdom Slovenskej republiky označené za neústavné. Na uhrádzanie platby preto neexistoval žiaden právny dôvod. Žalobca sa touto žalobou domáha vydania bezdôvodného obohatenia, ktoré vzniklo na strane žalovaného prijatím platieb za prístup od žalobcu, a teda prijatím plnení bez právneho dôvodu.

3. Na základe odvolania žalovaného Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom č.k. 4Cob/61/2019-630 zo dňa 25.9.2019 v prvom výroku potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie. Druhým výrokom priznal žalobcovi proti žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

4. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal včas dovolanie žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“). Žiadal, aby dovolací súd dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a priznal mu náhradu trov dovolacieho konania, resp. aby žalobu zamietol a priznal mu náhradu trov konania. Zároveň s podaným dovolaním požiadal aj o odklad vykonateľnosti rozsudku krajského súdu v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie do právoplatného rozhodnutia o dovolaní žalovaného. Prípustnosť dovolania odôvodnil ust. § 421 ods. 1 písm. a/, b/ aj c/ zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), ako aj vadou podľa ust. § 420 písm. f/ CSP.

5. K dovolaniu sa písomne vyjadril žalobca, ktorý navrhol, aby dovolací súd dovolanie žalovaného odmietol, resp. zamietol. Zároveň požiadal, aby dovolací súd priznal žalobcovi právo na náhradu trov v plnom rozsahu.

6. Dňa 27.8.2020 bol žalobcom Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „dovolací súd“ alebo „najvyšší súd“) doručený návrh na prerušenie dovolacieho konania podľa ust. § 164 CSP z dôvodu, že prebieha konanie, v ktorom sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu. Žalobca uviedol, že jeho právny zástupca v rámci zastupovania iného subjektu podal ústavnú sťažnosť voči uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (sp. zn. 3Obdo/18/2019 zo dňa 20.11.2019). Ďalej uviedol, že dňa 18.2.2020 bola Ústavnému súdu Slovenskej republiky doručená sťažnosť podľa čl. 127 Ústavy vo veci porušenia základných práv a slobôd proti uzneseniu najvyššieho súdu (3Obdo/18/2019), ktorá je vedená pod č. k. Rvp 352/2020. Má za to, že s ohľadom na podanú ústavnú sťažnosť je pre ochranu jeho práv nielen dôvodné, ale aj nevyhnutné, prebiehajúce konanie prerušiť. Žalobca sa domnieva, že podaná ústavná sťažnosť je spôsobilá spochybníť právne závery dovolacieho súdu v obdobných veciach a môže mať zásadný vplyv pre toto konanie.

K prerušeniu konania na návrh žalobcu

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky, po zistení, že dovolanie podala včas strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), vzhľadom na návrh žalobcu odôvodnený právnu istotou, najskôr skúmal splnenie podmienok pre vyhovieť návrhu na prerušenie dovolacieho konania.

8. Podľa ust. § 162 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), súd konanie preruší, ak

a) rozhodnutie závisí od otázky, ktorú nie je v tomto konaní oprávnený riešiť,

b) pred rozhodnutím vo veci dospel k záveru, že sú splnené podmienky na konanie o súlade právnych predpisov; v tom prípade podá Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len "ústavný súd") návrh na začatie konania,

c) podal návrh na začatie prejudiciálneho konania pred Súdny dvorom Európskej únie podľa medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná; uznesenie o návrhu na začatie prejudiciálneho konania súd bezodkladne doručí ministerstvu spravodlivosti.

9. Ak súd neurobí iné vhodné opatrenia, môže konanie prerušiť, ak prebieha súdne alebo správne konanie, v ktorom sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu, alebo ak súd dal na také konanie podnet (§ 164 CSP).

10. Citované ustanovenie predstavuje tzv. fakultatívne prerušenie konania, ktoré nie je pre samotné konanie nevyhnutné. Úlohou súdu je racionálne vyhodnotiť, či je potrebné konanie prerušiť s prihliadnutím na zákonnú požiadavku rýchlej a účinnej ochrany ohrozených alebo porušených právom chránených záujmov (Čl. 2 a 17 CSP). Pri rozhodovaní sa, či konanie podľa § 164 CSP preruší alebo nie, musí súd prihliadať aj na zásadu hospodárnosti konania a na právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov. Preto by nemal prerušiť konanie podľa citovaného ustanovenia, ak nepredpokladá, že vyriešenie otázky v inom konaní bude mať pre dané konanie zásadný význam.

11. Podľa Čl. 2 ods. 1 CSP, ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty.

12. Podľa Čl. 2 ods. 2 CSP, právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo.

13. Podľa ust. § 438 ods. 1 CSP na konanie na dovolacom súde sa primerane použijú ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie, ak tento zákon neustanovuje inak.

14. Podľa § 165 ods.1 CSP len čo odpadne prekážka, pre ktorú sa konanie prerušilo, pokračuje súd v konaní i bez návrhu.

15. Prerušenie konania je svojou povahou výnimočným rozhodnutím súdu, o ktorom súd rozhodne za splnenia zákonom predpokladaných podmienok aj bez návrhu strany sporu. Rozhodovanie o prerušení konania pre dôvody podľa § 164 CSP je vedené v podstatnej miere v súlade so zásadou hospodárnosti konania. Súd k takémuto procesnému rozhodnutiu pristúpi zásadne vtedy, ak prebieha iné konanie (nielen súdne), v ktorom sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie vo veci samej.

16. Po posúdení návrhu žalobcu najvyšší súd dospel k záveru, že tento je dôvodný, a preto súd vyhovel žiadosti o prerušenie dovolacieho konania. Dovolací súd v danom prípade mal za preukázané, že žalobca podal na Ústavný súd Slovenskej republiky ústavnú sťažnosť evidovanú pod sp. zn. Rvp 352/2020, o ktorej ešte ústavný súd nerozhodol. V nej riešená otázka bude mať v konečnom dôsledku vplyv aj na posúdenie doterajšej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu vo veciach obdobných vecí prejednávaných a za účelom zabezpečenia právnej istoty je vhodné a účelné konanie prerušiť a počkať na názor ústavného súdu.

17. Dovolací súd zároveň považuje za potrebné poukázať na Nález Ústavného súdu SR I. ÚS 21/2000 zo dňa 20. septembra 2000, podľa ktorého „ustanovenie § 109 ods. 2 písm. c) OSP (pozn. aktuálne ust. § 164 CSP) sa musí vykladať a uplatňovať v súlade s Ústavou SR,

pričom zo žiadneho ustanovenia Ústavy SR nemožno vyvodit', že prerušením konania jeho účastník stráca právo na to, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prieťahov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR“.

18. Rovnako v Náleze Ústavného súdu SR II. ÚS 199/2019-31 zo dňa 26.7.2019 tento konštatoval, že k fakultatívnemu rozhodnutiu o prerušení konania podľa § 164 CSP je potrebné uviesť, že pôjde o otázky, ktoré by súd mohol sám vyriešiť ako prejudiciálne (pozri § 194 CSP). Je však na vôli súdu, či tak urobí alebo či počká na vyriešenie otázky v súdnom alebo správnom konaní, ak takéto konanie už prebieha, alebo môže dať na takéto konanie aj sám podnet a následne konanie preruší.

Súd si pri fakultatívnom prerušení konania však musí uviesť a najmä zvažit', či prerušenie konania prispeje (alebo je dokonca predpokladom) k spravodlivému rozhodnutiu vo veci (t. j. k naplneniu dikcie čl. 46 ods. 1 ústavy) a tento dôvod prerušenia konania tak preváži nad záujmom na postupe bez zbytočných prieťahov, ktorý je rozhodnutím o prerušení konania dotknutý. Pri fakultatívnom prerušení konania (na rozdiel od obligatórneho podľa § 162 CSP) je to práve súd, ktorý vyvažuje jednotlivé záujmy stojace pri prerušení konania proti sebe - záujem na spravodlivom rozhodnutí veci a záujem na konaní bez zbytočných prieťahov (dodajme, že v prípade obligatórneho prerušenia konania vyvážil tieto záujmy sám zákonodarca preferovaním záujmu na spravodlivom rozhodnutí veci.

Súd tak nemá možnosť zvažovania a pri naplnení hypotézy § 162 CSP konania preruší obligatórne). Vývázenie stretu týchto záujmov v prospech záujmu na spravodlivom rozhodnutí veci pretavené do rozhodnutia o prerušení konania musí byť v prípade fakultatívneho prerušenia konania riadne zdôvodnené v odôvodnení rozhodnutia, ktorým sa konanie prerušuje.

Teda samotný Civilný sporový poriadok počíta s takým „prieťahom“ v konaní spočívajúcim v možnom prerušení konania pre účely vyriešenia otázky, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu. Takýto „prieťah“, resp. odôvodnenú realizáciu takého fakultatívneho úkonu súdu podľa § 164 CSP , nemožno potom považovať za zbytočný, ale za zákonom predpokladaný, a v prípade riadneho odôvodnenia jeho realizácie neporušujúci právo

na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 47 ods. 1 charty.

K odkladu vykonateľnosti na návrh žalovaného

19. Žalovaný ako dovolateľ požiadal najvyšší súd o odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu.

20. Podľa ustanovenia § 444 ods. 1 CSP, dovolací súd môže na návrh odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa.

21. Cieľom odkladu vykonateľnosti rozhodnutia je zabrániť výkonu exekúcie počas dovolacieho konania, v dôsledku ktorého by strane, ktorá dovolanie iniciovala, v prípade jej úspechu v dovolacom konaní, mohla vzniknúť škoda.

22. Odklad vykonateľnosti právoplatného rozhodnutia má mimoriadny charakter, pretože dovolací súd ním pred rozhodnutím o dovolaní prelamuje právne účinky dovolaním napadnutého (právoplatného) rozhodnutia; zároveň však má aj charakter dočasný a predbežný. Z účelu, ktorému má slúžiť odklad vykonateľnosti, možno vyvodit', že predpokladom

pre rozhodnutie dovolacieho súdu o odložení vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia je, že dovolanie má všetky predpísané náležitosti, bolo podané včas oprávneným subjektom, je procesne prípustné a zároveň môže byť úspešné. Dôvodný je odklad vykonateľnosti napríklad vtedy, keď z pohľadu predbežných úvah dovolacieho súdu existujúcich v čase posudzovania návrhu na odklad vykonateľnosti doterajší priebeh dovolacieho konania nevyklučuje, že dovolateľ môže byť v dovolacom konaní úspešný.

23. Rozhodnutie o návrhu na odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia neprejudikuje konečný výsledok dovolacieho konania. Pokiaľ dovolací súd odloží vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia, neznamená to, že dovolanie musí byť v konečnom dôsledku (pri rozhodovaní o veci samej) považované za opodstatnené (dôvodné).

24. Pri rozhodovaní o odklade vykonateľnosti musí dovolací súd zohľadniť tak ujmu, ktorá môže dovolateľovi vzniknúť v prípade, že nebude odložená vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia, ako aj prípadnú ujmu protistrany, spočívajúcu v tom, že táto strana sporu sa v dôsledku odkladu vykonateľnosti rozhodnutia dočasne musí zdržať realizácie práv (oprávnení), ktoré jej z tohto rozhodnutia vyplývajú. Podľa ustálenej rozhodovacej praxe, dovolací súd odloží vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia vtedy, keď možná ujma hroziaca v prípade neodloženia vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia na strane toho, kto o odklad žiada, prevyšuje do úvahy prichádzajúcu ujmu opačnej procesnej strany.

25. Dovolací súd dospel k záveru, že žalovaný navrhol odklad vykonateľnosti rozsudku odvolacieho súdu z dôvodov hodných osobitného zreteľa. Žalobca vo svojom vyjadrení uviedol, že návrh dovolateľa na odklad vykonateľnosti považuje za nedôvodný a účelový. Dovolací súd však konštatuje, že vzhľadom na skutočnosť, že samotné podanie dovolania nemá odkladný účinok, riziko podania návrhu na vykonanie exekúcie zo strany žalobcu počas dovolacieho konania a vymoženie priznanej pohľadávky pred rozhodnutím o dovolaní, je vysoké.

Záver

26. Poukazujúc na vyššie uvedené zistenia, prihliadnúc tiež na zásadu hospodárnosti konania, ako aj zásadu rovnosti zraní, má dovolací súd za to, že je namieste vyhovieť návrhom oboch strán, t. j. návrhu na prerušenie konania a aj návrhu na odklad vykonateľnosti.

Prerušenie dovolacieho konania až do rozhodnutia o ústavnej sťažnosti

pod sp. zn. Rvp 352/2020 je opodstatnené, nakoľko výsledok konania pred ústavným súdom môže mať vplyv na výsledok konania v prejednávanej veci. Z uvedeného dôvodu súd predmetné konanie prerušil podľa ustanovenia § 164 CSP. Zároveň najvyšší súd vyhovel

aj návrhu žalovaného a odložil vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia podľa ust. § 444

ods. 1 CSP tak, ako je to uvedené vo výrokovvej časti tohto uznesenia. Vzhľadom na to,

že o odklad vykonateľnosti žiadal dovolateľ - žalovaný, pričom o prerušenie konania žalobca, ide o riešenie slúžiace súčasne k ochrane práv oboch sporových strán.

27. Toto rozhodnutie bolo prijaté rozhodnutím senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný žiadny opravný prostriedok.